www.e-rara.ch

Opusculum Raymundinum de auditu kabbalisitico sive ad omnes scientias introductorium [quod videtur esse introductorium ad sapientiam kabbalam regulatum et ... positum, perfecteque correptum a Petro ...

Lullus, Raimundus

[Venedig], [1518]

Stiftung der Werke von C.G.Jung, Zürich

Shelf Mark: Online

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-8082

Tractatus secundus huius compendii est de fine quaesito in hac sapientia.

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d’imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L’éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l’imprimerie jusqu’au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

TRACTATVS SECVNDVS HVIVS COMPENDII EST DE FINE QVAESITO IN HAC SAPIENTIA.

Voniã quidẽ finis quæſitus in hoc methodo nõ ẽ niſi docere modũ cũ quo coæquat̃ intellectus humanus cũ re intellecta de vnoquoqꝫ ſcibili: cuiuſcũqꝫ gñis tale ſcibile fuerit. ⁊ hoc fit per euacuationẽ tertiæ figuræ ⁊ cũ multiplicatione quartæ figuræ ſyllogizãdo: demõſtrãdoqꝫ ꝓprias paſſiones cuiuſlibet ſubiecti per ſua immediata: ⁊ ꝓpria principia: ⁊ cauſas. ⁊ cũ diffõnib⁹ ſubiectoꝝ q̃ in hac ſecũda parte poſita ſunt ſub lr̃is alphabeti. Euacuat nãqꝫ intellectus ab vnoquoqꝫ quadrangulo tertiæ figuræ entia ſignificata ꝑ lr̃as illas applicando ea ad ꝓpoſitũ. ⁊ ꝑ hũc modũ intellectus humanus efficit̃ applicatiuus: inueſtigatiu⁹: atqꝫ inuentiu⁹. ⁊ dr̃ euacuare qñ intellectus abſtrahit ꝓpõnes: ⁊ quæſtiones cuiuſlibet entis ⁊ de implicatiõe ad explicationem doctrinã deducendo ⁊ dãdo ſolutionẽ oĩbus illis artificioſe q̃õnibus cũ diffinitionib⁹ ipſoꝝ principioꝝ: ⁊ ſpecieꝝ regulaꝝ. ex q̄bus oĩbus apparet ꝙ opifex huius methodi põt ſoluere ꝑegrinas dubitatiões: ſupponendo tñ q̄d ꝑ nomen importat̃. abſtrahit aũt intellectus humanus a primo quadrato B.C. huius tertiæ figuræ duodecim ꝓpõnes quaꝝ prima eſt bonũ ẽ magnũ. bonũ ẽ differẽs. bonũ ẽ ꝯcordãs. magnũ ẽ bonũ. magnũ ẽ differẽs. magnũ ẽ ꝯcordãs. differẽs ẽ bonũ. differẽs ẽ magnũ. differẽs ẽ ꝯcordãs. ꝯcordãs ẽ bonũ. ꝯcordãs ẽ magnũ. ꝯcordãs ẽ differẽs. q̄bus ꝓpõnibus duodecim actis quadratũ B C eſt euacuatũ. quæ duæ lr̃æ ſignificãt ſubiectũ, ⁊ p̄dicatũ. a q̄bus ẽt intellectus

euacuat duodecim media inter ſubiectũ ⁊ prædicatũ. q̃bus ↄueniunt in genere vel ſpecie. ⁊ cũ q̃bus intellectus humanus ſe facit diſputatiuũ ⁊ terminatiuũ. verbi gr̃a qcq̃d magnificat̃ a magnitudine ẽ magnũ. ſed oẽ bonũ magnificat̃ a magnitudine. ergo omne bonũ eſt magnũ. ⁊ ſiliter qcq̃d bonificat̃ a bonitate ẽ bonũ. ſed omne magnũ bonificat̃ a bonitate. igit̃ magnũ ẽ bonũ. ꝓpõnes maiores hoꝝ duoꝝ ſyllogiſmoꝝ ſunt ꝑ ſe manifeſtæ: ⁊ minores patẽt ꝑ diffõnẽ quiditatiuã magnitudinis / ⁊ bonitat̃. nãq̃ magnitudo ẽ actus / ⁊ ꝑfectio magni. rõne cuius magnũ non agit niſi magnũ. ḡ bonũ magnũ. q̃ñ ẽ bonũ ꝑ bonitatẽ q̃ eſt actus: ⁊ ꝑfectio boni. rõne cuius bonũ nõ agit niſi bonũ. igit̃ bonũ magnũ. ⁊ ſicut dixi ⁊ de his duob⁹ exẽplificaui / ita putes me de cæteris ſignificat̃ dixiſſe per has duas litteras B.C. huius quadrãguli ſuo modo. ⁊ poſt hæc deniq̃ intellectus euacuat vigintiquattuor q̃ões. patet nãq̃ q̃libet ꝓpõ habet duas q̃ões implicatas vȝ ſi ẽ: q̃d eſt: vt dicẽdo / ſi bonitas eſt / q̃d eſt bonitas: p̃ſuponit .n. q̃d eſt quæſtionẽ / ſi eſt / ſicuti ꝓbatũ eſt alibi. ⁊ notãdum eſt ꝙ in cæteris quadrangularibus figuris huius tertiæ ꝓcedẽdũ eſt eo modo quo ꝓceſſum ẽ in primo. inſuper euacuat intellectus humanus ab eodem quadrato B.C. ꝓpoſitiões alias cum q̃ditatibus bonitatis magnitudinis ſimul cũ tribus ſpeciebus differentiæ ⁊ cõcordantiæ vt manifeſtũ ẽ in ipſa figura T ⁊ ſimiliter intellectus euacuat eundẽ quadratum B.C. cũ tribus ſpecieb⁹ regulæ B: ſimul cũ quattuor ſpecieb⁹ regulæ C. quibus oibus expeditis quadratũ ẽ euacuatũ affirmãdo vel negãdo ſequẽdo ſpeciales ↄditiones intellectus humanus ſoluit q̃ſtiones oẽs de deo / ⁊ de angelo. q̃bus ſolut̃ remanet quietus / ⁊ aſſertiuus / atq̃ cognoſcẽs ſe longe valde generalem / artificioſum / magnãq̃ ſapientiã habentẽ. quare ⁊c̃. ⁊ ſicut dictum eſt de qua-

drato B. C. ita dicendum eſt de cæteris ſcilicet B. D.
B. E. B. F. B. G. B. H. B. I. B. K. ⁊ ſic de cæteris vt in fi-
gura. quare ⁊c.

DE MVLTIPLICATIONE ENTIVM PER QVARTAM FIGVRAM.

Multiplicant̃. n. entia ꝑ ſpaciola quartæ fi-
guræ / vſq; ad numerũ. CCLII. voluẽdo
circulũ rotulæ medioeris ſub minori ⁊ im
mobili circulo. verbigr̃a. ponat̃ littera C
rotulæ mediocris ſub lr̃a B circuli maioris q eſt imobi
lis / ⁊ D minoris circuli ſub C mediocris tunc cõfigura-
bitur in mẽte vna camera / ſiue ſpaciolũ B. C. D qd̓ eſt
primũ ſpaciolũ primæ colũnæ in tabula ⁊ C. D. E ꝙ ẽ
ſpaciolũ primũ ſcd̓æ columnæ in tabula. ⁊ D. E. F. ꝙ ẽ
primũ ſpaciolũ tertiæ columnæ in tabula. ⁊ ſic de cæte
ris ſpaciolis primis colũnaꝝ in tabula vſq; ad numeꝝ
ſeptenariũ / q terminat̃ in ſpaciolo H. I. K. ⁊ ſic ꝑ iſtam
primã reuolutionẽ rotulaꝝ rep̃ſentat̃ in mente cõmu-
nicatio inter ſubiectũ ⁊ prædicatũ cuiuſlibet ꝓpoſitio-
nis. quæ qdẽ cõmunicatio nõ eſt niſi cõcordãtia duorũ
extremoꝝ virtute medij. ꝙ qdẽ mediũ in primo ſpacio
lo primæ columnæ ⁊ ipſum C. vt ſi argumẽtaret̃ ſic.
omne magnũ ẽ bonũ. oẽ durãs eſt magnũ. igit̃ omne
durãs eſt bonũ. vel ſic in abſtractis. oĩs magnitudo eſt
bona. omnis duratio eſt magnitudo. igit̃ oĩs duratio ẽ
bona. ⁊ ſic patet ꝙ B habet cõmunicationẽ ſiue ꝯueni-
entiam cũ C. ⁊ D in virtute magnitudinis. ⁊ ecõuerſo
de D cũ B. ⁊ C. vnde in ſpaciolo B. C. D. ſex ſunt cõdi-
tiones qbus intellectus habet ſe cõditionare ⁊ diſpone
re ad inueniendũ / ⁊ indagãdũ / ꝓbandũq; necnõ obijci-
endũ a qbus deniq; ipſemet itellectus acqrit ſex alias
conditiões voluẽdo rotulã minorẽ cũ littera E ponẽdo
ipſum ſub C circuli medij / ſub quo erat D minoris. ⁊
ꝓpterea ꝑ iſtã ſecũdã reuolutionẽ / ſiue motionẽ E mi-

noꝛis circuli/ſub C mediocris/factæ ſunt aliæ ſex cōdi-
tiones iter B. C. E. ⁊ ſic ꝑ hūc modū intellectus huma
nus acqſiuit duodecim cōditiōes qbus habitum facit
in ſe ad oīa antedicta. ⁊ ſicut exēplificatū eſt de his dua
bus motionibus. ita intelligas nos exēplificaſſe de cæte
ris vſqꝫ ad ſpaciolū. H. I. K. Et hoc mō voluēdo intel-
lectus acquirit nouas cōditiones. ⁊ multiplicat de vno
quoqꝫ ſpaciolo duodecim ꝓpōnes / ⁊ vigintiquattuoꝛ
quæſtiones. ⁊ in hoc paſſu intellectus ſe cognoſcit val
de generalē/ ⁊ artificioſum/ ⁊ longe valde ingenioſum
ſupꝛa ſuū intelligē intātū/ ꝙ nemo ſophiſtaꝝ pōt ſtare
aduerſum eū. ꝙ ē qm̄ deducit oēm ſophiſtā ad multa
inopinabilia ꝑ intrinſecos actus rei ſcibilis/ ⁊ pꝛimiti-
uos. ⁊ ſophiſta ꝑ itrinſecos/ ⁊ ſecūdarios. vt alibi ꝓba-
bitur in his quæ dicemus de fallacijs ⁊c̄.

DE COMBINATIONE PRIMORVM PRINCIPIORVM.

MOdus qdem alius quo intellectus huma-
nus ꝑficit̄ in hoc methodo eſt ꝑ cōbinatio
pꝛimoꝝ pꝛincipioꝝ huius ſapientiæ Kab-
balæ/ ⁊ regulaꝝ. ꝙ eſt nāqꝫ ꝑ talē cōbina-
tionē intellectus ꝑuenit ad ꝑfectam notitiā ꝓpꝛiæ paſ-
ſionis de omni ſubiecto cuiuſcunqꝫ generis. ⁊ ad perfe
ctiſſimū ſapiētiæ habitū. ꝑ quē ipſæ copulat̄ cū qdita-
tibus ſubſtantiaꝝ ſeparataꝝ in qua tota eius beatitu-
do ⁊ felicitas cōſiſtit. Eſt aūt cōbinatio pꝛincipioꝝ ⁊ re-
gulaꝝ decē vnio/ ⁊ cōgeries ꝑ aliquod mediū. ⁊ iſta cō-
binatio eſt tm̄ neceſſaria hic ad ſciendū/ q̄ntū eſt neceſſa-
riū centū in ipſo circulo. ꝙ ē qa iſta cōbinatio ſe habet
in iſta ſapiētia in æqualitate ad cōbinata ſicut ſe habet
centrum ad ſuā circūferentiā. vt manifeſte apparet ex
eius inæquali diſtantia ab vnoquoqꝫ pꝛincipio huius
Kabbalæ atqꝫ eius regulis numeri decenarij. Notan-
dū eſt ꝙ duplex eſt cōbinatio. vna eſt pꝛincipioꝝ tm̄. ⁊

alia eſt principioꝝ ⁊ regulaꝝ. exẽplũ primæ cõbinatio-
nis eſt bonitatis cũ magnitudine. vt dicẽdo. bonitas ẽ
magna. ⁊ ſic ꝑ iſtã cõbinationẽ ratio duplicat̃ bono ꝙ
agat bonũ magnũ. ꝙ eſt nãq; ꝑ hoc ꝙ eſt bonitas ha-
bet̃ prima ratio bonitatis ſiue eius ꝗditas q̃ eſt actus
boni ratiõe cuius bonũ agit bonũ. ⁊ ꝑ hoc ꝙ ẽ magna
habet̃ ſecũda ratio ei applicata, q̃ eſt actus boni ma-
gni. rõne cuiꝰ bonũ magnũ agit bonũ magnũ. ⁊ ſimi-
liter triplicat̃ rõ ipſi bono qñ dicit̃ bonitas magna ⁊
æterna. patet ꝑ hoc ꝙ ẽ actus triplicatus ipſi bonitati.
ratione cuius bonũ agit bonũ magnũ ⁊ æternũ. ⁊ per
poteſtatẽ acq̃rit ipſa bonitas actũ quadruplicatũ ei ꝑ
quẽ eſt ſtatus boni, magni, æterni, ⁊ potẽtis. rõne cuius
bonum, magnũ, æternũ, ⁊ potẽs non agit niſi cõſimile
ſibi. ⁊ ſicut exẽplũ dedimus de his quattuor ratiõibus
quadruplicatis ipſi bonitati, ſiuæ ipſi bono, ita dãdũ ẽ
exẽplũ de oĩbus alijs partibꝰ ſubiecti huius ſapiẽtiæ.
quæ partes in hoc methodo pricipia dicunt̃. præterꝙ̃
in contrarietate, ⁊ minoritate. cũ quibus nõ põt habe-
re multitudinẽ tantã, ſicut habet̃ de cæteris alijs prin-
cipijs. quare ⁊c̃. Sciẽdũ tñ eſt ꝙ cõtrarietas, ⁊ minori-
tas poſſunt cõbinari cũ omnibus terminis priuatiuis,
ſicut bonitas cũ omnibus poſitiuis. ⁊ ꝓpterea bonitas
ꝗncuplicat̃ ꝑ ſapientiã: ⁊ ꝑ voluntatẽ ſexcuplicat̃. ⁊ ꝑ
virtutẽ ſepties duplicat̃. ⁊ ꝑ veritatẽ octuplicat̃. ⁊ per
gloriã nonuplicat̃ ſibi ratio. ꝑ quã eſt actus boni. ma-
gni. æterni. potẽtis. ſapientis. volẽtis. virtuoſi. veri. ⁊
glorioſi. rõne cuius bonũ agit ſimiliter cõſimile ſibi, ⁊
ꝓducit. ⁊ ꝑ differentiã decies duplicat̃. ⁊ ꝑ cõcordãtiã
vndecies duplicat̃. ꝙ eſt qm̃ bonitas, ꝯcordãs, ẽ actus
boni. rõne cuius bonũ cõcordãs agit bonũ cõcordãs. ⁊
quia bonitas eſt oppoſita, ⁊ ꝯtraria malitiæ: ⁊ oĩs con-
cordãtia, eſt oppoſita cõtrarietati. ſeq̃t̃ qđ bonitas nõ
poteſt cõbinari cũ cõtrarietate. ſicut ſupra dicebamꝰ.

ꝙ eſt qm̄ qcqd opponit̃ cõcordãtiæ/opponit̃ bonitati. ſed cõtrarietas opponit̃ cõcordãtiæ. igit̃ opponit̃ bonitati. Et ſiquis ſic argumentaret̃. oïs cauſa generationis eſt bona. ſed cõtrarietas eſt cauſa generatiõis. igit̃ cõtrarietas eſt bona. rñdet̃ ꝙ cõtrarietas elemẽtoꝝ ẽ cauſa generatiõis ꝑ accidẽs. igit̃ nõ eſt niſi bona ꝑ accidens. cõtrarietas aũt cũ ſit cã corruptionis ꝑ ſe/corruptio eſt mala: ſequitur ꝙ cõtrarietas ſit ꝑ ſe mala. ſed ſi eſt bona. eſt bona ꝑ aliud. combinat̃ inſuper bonitas cũ principio/medio/ꝛ fine. ꝛ cũ minoritate/ꝛ æqualitate. ſed cũ minoritate nequaꝗ̃/niſi cõparatiue. ꝛ ꝓpterea dicendũ eſt ꝙ ipſa cõbinat̃ duodecies/dicẽdo. bonitas ẽ principiãs. ꝛ cõbinat̃ etiã terdecies: ꝛ quaterdecies/ꝛ quindecies/ꝛ ſexdecies/cũ cæteris pricipijs ſecũdæ figuræ T. ꝛ notandũ eſt/quod ſicut dictũ eſt de cõbinatiõe bonitatis cũ omnibus principijs vt ſi exẽplis dictũ eſt. ita ꝛ vnũquodq; cæteroꝝ principioꝝ ſubiecti cõbinandũ eſt. vt dicendo magnitudo bona. magnitudo æterna. magnitudo potẽs. magnitudo ſapiens. magnitudo volens. magnitudo virtuoſa. magnitudo vera. magnitudo glorioſa. vtilitas aũt quæ acquirit̃ ex cõbinatiõe principioꝝ ꝛ regulaꝝ eſt vt intellectus human⁹ in ſua cognitione appræhẽdat generalitatẽ eſſe ipſorũ abſolutã. ꝑ quã cautior efficit̃ cõtra volentes lacerare veritatẽ. ꝛ ideo incipiẽdo a cõbinatione bonitatis cum regulis quærit̃ primo. vtrũ ꝙ eſt regula B bonitas ſit primũ principiũ in genere bonitatis. cui rñdendũ ẽ ꝙ ſic. alioquin nihil eſſet bonũ. patet nãq; in quocũq; genere in quo non eſt dare primũ. non eſt dare vltimũ. ꝛ conſequenter nec mediũ. quare nihil eſſet bonũ. ꝙ eſt abſurdũ/ꝛ valde inconueniẽs/ꝛ hoc ſcrutatũ eſt ꝑ primã ſpeciẽ regulæ B. ſed ꝑ primã ſpeciẽ regulæ C quæritur qd eſt bonitas generalis: cui reſpõdendũ eſt ꝙ eſt actus boni generalis infundentis in oẽs ſubſtãtias ſuã bonitatẽ.

bonitatē. ꝙ eſt qm̄ bonitas in materia ē pura potētia.
⁊ in forma eſt actus ſubſtētatus in materia. quare ſub-
ſtentat̄ materia, ⁊ forma ꝑ bonitatē ipſam. ⁊ ſi q̄rat̄ ꝑ
ſcḋam ſpēm regulæ C qd habet in ſe bonitas gñalis?
cui rñdēdū eſt ꝙ habet ſua correlatiua gñalia, ſine qb⁹
nō pōt eſſe gñale ꝑcipiū. nāqꝫ ꝑ primā ſpēm regulæ
C bonitas gñalis eſt actus boni gñalis infundētis boni
tatē in oibus entib⁹. ⁊c̄. Et expedit ꝑ hoc ꝙ relatiua ei⁹
ſunt gñalia eſſentialiter. aliogn bonitas nō eēt primū
gñale principiū in gñe bonitatis. ⁊ ſic nihil eſſet bonū
oio. vt ſupradictū ē. Et patet ēt ꝑ primā regulā D. vt
qñ quærit̄. bonitas gñalis a quo eſt? cui rñdēdū ē ꝙ a
ſeipſa eſt, ⁊ a nullo alio deriuat̄. cōſequenter quærit̄ ꝑ
tertiā ſpēm regulæ C. qd eſt bonitas in alio? cui rñdē-
dum eſt ꝙ ipſa eſt habitus in ſubiecto, ꝑ quez eſt actu
bonū, ⁊ ꝑ quē eſt bñfatiēs. ⁊ ꝑ quartā ſpēm regulæ C
quærit̄ qd habet bonitas cū alio? cui rñdēdū eſt ꝙ ha-
bet exiſtentiā ai ſubiectu. ſine qua non pōt eſſe, nec ha-
bere actiōez in ipſo, nec paſſionē, rōne ꝓpriæ naturæ ꝑ
ſcḋam ſpēm regulæ C ſignificatē. ⁊ ſicut exemplū di-
ctū eſt de cōbinatiōe bonitatis cū regula B. C. Ita opi-
fex pōt dare cōbinationē eiuſdē cū cæteris, vt in exēplo
de cōbinatione intellectus cū alijs dictum eſt in regu-
lis. quare ⁊c̄. ⁊ hoc facito etiam de omni alio principio
ſicut de bonitate. quare ⁊c̄.

DE COMBINATIONE NOVEM SVBIECTO-RVM CVM PRIMIS PRINCIPIIS, ET REGVLIS.

SVbiecta autē huius ſapientiæ de qbus paſſiōes
demōſtrant̄ in ea, ſunt nouē. vꝫ De⁹. Angelus.
Cælū. homo. Imaginatiuū. Senſitiuū. Vegeta-
tiuū. Elementatiuū. inſtrumētatiuū. quæ ſub-
iecta nouē iam ſignificata ſunt ꝑ nouē lr̄as alphabeti.
ꝙ eſt nāqꝫ B ſignificat deū. ⁊ C Angelū. ⁊ D Cælū ⁊ E
hoiez. ⁊ F imaginatiuū. ⁊ G ſenſitiuū. ⁊ H vegatatiuū.

⁊ I ſignificat elemẽtatiuũ. ⁊ K inſtrumẽtatiuũ ſignificat. quæ ſubiecta taliter ſe hñt / ꝙ quicquid eſt præter ea nihil eſt. ꝙ eſt qm̃ omnis ſermo neceſſe ẽ ꝙ ſit aut ď genere diuinaꝝ rerum. ſ. de Deo. aut de angelo. aut de cælo. aut de homine. aut de imaginatiuo. aut de ſenſitiuo. aut de vegetatiuo. aut de elementatiuo. aut de inſtrumẽtatiuo. Et hoc caput eſt de applicatione ꝓprij actus cuilibet ſubiecto / quæ eſt finis q̃ſitus in hoc methodo. vnde notãdũ eſt ꝙ vnũqdq; iſtoꝝ ſubiectoꝝ eſt cõbinabile / ⁊ deducibile ĩ recto cũ pricipijs / ⁊ regulis. vt dicendo. deus ẽ bonus. ⁊ deus ⁊ ſuũ eſſe eſt bonum. ⁊ ſuũ eſſe nõ põt eſſe bonũ. niſi ꝑ ſuãmet bonitatẽ. q̃ eſt idẽ ꝙ ipſe deus. Sicut. n. coloꝛatũ nõ põt eſſe ſine coloꝛe / ita deus non põt eſſe bonus / niſi ꝑ ſuãmet bonitatẽ. q̃ ab alio minime recipit̃ in deo. ⁊ ſimiliter deus eſt magnus. ⁊ deus / ⁊ ſuũ eſſe ẽ magnũ ꝑ ſuãmet magnitudinẽ quæ idẽ eſt / ꝙ ipſe deus. ex q̃bus. n. apparet ꝙ bonitas dei eſt eius ratio ꝙ ꝓducat bonũ diuinũ. ⁊ ſimiliter magnitudo eſt ei ratio duplicata / ꝙ ipſe deus ꝓducat magnũ diuinũ. ⁊ ſimiliter cũ dicit̃ deus eſt ꝑmanens eſt ei alia tertia ratio qua ꝓducit diuinũ bonũ / magnũ / ⁊ ꝑmanens. nã de⁹ / ⁊ ſuũ eſſe eſt ꝑmanẽs / ꝑ ſuãmet ꝑmanentiã / ſiue durationẽ. inſuper deus eſt potẽs. ⁊ deus ⁊ ſuũ eẽ eſt potẽs ꝑ ſuãmet poteſtatẽ / q̃ ẽ ipſemet deus. ⁊ eſt ei alia ratio qua agit diuinũ / bonũ / magnũ / ꝑmanẽs et potens. inſuper deus eſt ſapiẽs. ⁊ deus ⁊ ſuũ eſſe / eſt ſapiens ꝑ ſuãmet ſapientiã / quæ eſt ipſemet deus. ⁊ ẽ ei alia rõ qua ſcit ſeipſum eſſe bonũ / Magnũ / ꝑmanentẽ / potẽtẽ / atq; ſapientẽ. amplius de⁹ ⁊ ſuũ eſſe eſt volẽs ꝑ ſuãmet voluntatẽ / quæ ẽ ipſemet deus. ⁊ eſt ei ratio qua amat / ⁊ vult ſeipſum. alioquin nõ eſſet deus. ſimiliter deus ẽ virtuoſus. ⁊ deus / ⁊ ſuũ eſſe eſt virtuoſum ꝑ ſuãmet virtutẽ / q̃ eſt ipſemet de⁹. ⁊ eſt ei ratio. ꝙ agat diuinũ / bonũ / magnũ / ꝑmanens /

potens/ſapiēs/amabile/ſiue volitū/ꝛ virtuoſum. præ
terea deus ē verus/ꝛ deus ꝛ ſuū eſſe eſt veꝝ ꝑ ſuāmet
veritatē/q̄ eſt ip̄emet deus. ꝛ ſimiliter deus ē gl̄ioſus/
ꝛ deus ꝛ ſuū eſſe ē gl̄ioſum ꝑ ſuāmet gl̄iam/q̄ eſt idē ꝙ
ipſe deus. Et notandū eſt ſcd̄o ꝙ hæc principia vnā cō-
ditionē habent cū deo/ꝛ aliā cū angelo. ꝛ vnā cū cælo/
ꝛ aliā cū homine. ꝛ ſic de alijs ſuo mō. ꝙ eſt nāqꝫ alia ē
ratio eſſentiæ diuinæ/a rōne eſſentiæ angelicæ. ꝛ rō eſt
qm̄ in eſſentia diuina bonitas eſt infinita. ꝑꝑ qd̄ deum
bonū minime dici pōt/ſed infinitæ bonitatis. ꝙ nō eſt
ita in eſſentia angelica/ꝑpea ꝙ bonitas eſſentiæ eius ē
bonitas finita/ꝛ dependēs. ſed bonitas diuina q̄ eſt in-
finita a nullo eſt dependēs. aliogn nō eēt dei bonitas.
ſimiliter āt bonitas eſſentiæ cæli ē diſtincta a bonitate
eſſentiæ angelicæ. eo qm̄ in cælo ē corporea. ꝛ in ange-
lo incorporea. ſimiliter diſtinguit̃ per hoc/ qa bonitas
angeli eſt ſimul cū æternitate. ꝛ bonitas cæli eſt ſimul
cū tp̄e. ꝛ eſt alia differentia qa bonitas angelica eſt bo-
nitas cōpræhendēs/ꝛ mouēs. ꝛ bonitas cæli eſt cōpræ-
henſa/ꝛ mota ſaltē ad vbi. ꝛ ſicut dictū eſt de cōpa-
ratione bonitatū iſtoꝝ triū ſubiectoꝝ/ita dicendū ē de
bonitate cæteroꝝ in hoc methodo ſubiectoꝝ ſuo mō.
ꝛ notandū eſt ꝙ ad ꝑfectā ꝛ optīmā notitiā hoꝝ ſubie-
ctoꝝ oīum quattuor cōditiōes reqrunt̃. Prima eſt con
ditio cognitiōis ſubiecti cuiuſlibet habere ꝓpriā diffi-
nitionē qditatiuā qua ab omni alio diſtinguit̃. vt ſi q̄-
rat̃ aliqd de eo/vel de aliquo eorū rn̄dendū eſt taliter
affirmādo vel negando. vt diffinitiōes primoꝝ princi-
pioꝝ cōpetāt diffinitiōibus eorūdē ꝛ ſimiliter de regu
lis expedit vt remaneāt ſine læſiōe in ipſis principijs.
Alia cōditio eſt qd̄ in actu practico opꝫ cōſeruare diffe-
rētias eoꝝ ſubiectoꝝ accidētales/ſiue extrinſecas. ꝟbi-
gr̄a. bonitas diuina differt a bonitate angelica per eſſe
ſup̈ oē ens finitū ꝛc̄. ſed bonitas angeli differt a boni-

tate cæli p eſſe extra omne ens mobile. ⁊ bonitas cæli
differt a bonitate hominis p eſſe ingenerabile/ ⁊ incor/
ruptibile. ⁊ bonitas bois diſtinguit a bonitate imagi-
natiui p eē abſtractiuū cū tpe. ſed bonitas imaginatiui
diſtinguit a bonitate/ ſenſitiui p eſſe cognitiuū. ⁊ boni/
tas ſenſitiui diſtinguit a bonitate vegetatiui p eſſe ta-
ctiuū. ⁊ bonitas vegetatiui diſtinguit a bonitate ele-
mētatiui p eſſe nutritiuū. bonitas aūt elemētatiui dif/
fert a bonitate inſtrumētatiui p eſſe mixtū. ſʒ bonitas
inſtrumētatiui eſt p bonitatē/ ⁊ eſſe motiuū/ ⁊ motū. ex
qbus oibus ponunt aliquæ deſcriptiōes/ ſiue diffōnes
iſtoꝝ ſubiectoꝝ nouē. quaꝝ prima ē hæc bonitas dei ē
eius actus/ ⁊ pfectio/ vt agat bonū incōprēſibile primi/
tiuū/ ⁊ pcedēs æterno. ſed bonitas angelica ē actus an/
geli ⁊ pfectio/ vt agat bonū cōprenhēſibile ⁊ ſimul cū
æterno. ⁊ bonitas cæli ē eius actus rōne cuius cælum
agit bonū tpale/ ſiue tēpus ppetuū. ſed bonitas bois ē
actus/ rōne cuius homo agit bonū intelligibile tpale.
⁊ ſicut exēplificatū eſt de his quattuor ſubiectis/ ita pt
exēplificari de cæteris quinqʒ ſubiectis ſuo mō. Tertia
cōditio eſt vt cōſeruet cōcordātia ſubiectoꝝ/ vʒ primo
dei/ ⁊ angeli: in eſſe incorporali cōcordant. ⁊ ſic de cæte
ris ſuo mō. Quarta cōditio eſt q ſcdʒ nobilitatē/ ⁊ alti
tudinē ſubiectoꝝ ita attribuendū eſt eis nobiliora/ ⁊ al
tiora principia. Verbigrã. deus eſt nobilior/ altiorqʒ
cæteris/ ⁊ ppter/ea nobiliora/ ⁊ altiora debent ei prin/
cipia. quare ⁊c. Et licet deus ſit deducibilis p oia prin/
cipia/ ⁊ regulas. p quæ/ vel ex qbus deus ē infinitæ bo/
nitatis: infinitæ/ magnitudinis: infinitæ duratiōis: infi
nitæ potētiæ: infinitæ ſapientiæ: infiniti amoris: infini/
tæ virtutis: infinitæ veritatis: infinitæ gloriæ. ⁊c. Et p
hæc deus videt habere deſcriptiōes nōnullas/ tñ hic
vnā tm̄ ponimus. quæ ē hæc. Deus eſt eſſe nihilo egēs
ex ſe. ſed oē ens eget eo. pʒ qm̄ ē ſupior omni entitate.

Et ꝑ iſtã deſcriptionẽ/ ſiue circũſcriptionẽ deus diſtin-
guit ab omni ente. ꝙ eſt nãq; oia entia egẽt aliquo ex
ſe. ⁊ ꝓpterea in eo nulla eſt cõtrarietas/ nec minoritas/
nec principia defectiua/ nec priuatiua aliqua ĩ eo ſunt.
verũtñ in eo eſt omnis maioritas / omnis æqualitas.
maioritas qdẽ reſpectu creaturaꝝ. autez reſpectu ſui
ipſius. ſcða ps patet qm̃ æqualia habet principia. vz.
bonitatẽ/ magnitudinẽ/ durationẽ/ ptãtẽ/ ſapiẽtiã/ ⁊c.
principia/ ⁊ æquales actus habet/ ⁊ relatiões æquales.
In deo tñ eſt dĩa relatiuoꝝ ſine qua non poſſunt eſſe.
nec deus ſine ipſis poſſet habere actionẽ intrinſecam/
⁊ ꝑmanẽte ⁊ ĩfinitã. imo ſine relatiuis itrinſecis actio
nes oẽs in deo eſſent ocioſæ ꝙ eſt abſurdũ. patet ẽt qm̃
ꝑ bonitatẽ habet bonificatiuũ ⁊ bonificabile ⁊ bonifica
re. q̃ relatiua ſunt coeſſentialia cũ ipſo deo. ⁊ deitas / ⁊
bonitas in eo idẽ ſunt/ ⁊ ſimiliter intellectiuũ/ intelligi-
bile/ ⁊ intelligere. quare ⁊c. Inſuper in deo eſt cõcordã
tia. patet nãq; ꝑ ipſam diſtat a cõtrarietate ꝑ infinitũ/
⁊ ſua relatiua cõueniũt infinite/ ⁊ æterne ĩ vna eſſentia/
⁊ natura idẽtitatis. Propter quod de ſuis actiõibus ẽt
intrinſecis poteſt dici ⁊ ꝙ in deo nulla eſt quãtitas/ nec
q̃litas/ nec tp̃s. Pz qm̃ eſt eſſentia nuda ab oi accidẽte ꝑ
infinitũ. Quare ⁊c̃. Et ſic intellect⁹ humanus ſe cogno
ſcit ꝑ hæc valde habilẽ ad cognoſcẽdũ/ ⁊ intelligendũ/
⁊ copulãdũ ſe/ ſiue vniendũ cũ ſubſtantijs ſeparatis cũ
qbus ſua cõſiſtit beatitudo. ⁊ cognoſcit iſuꝑ ea quæ de
ipſis ſubſtãtijs ſeparatis p̃dicari poſſunt ꝑ principia / ⁊
regulas eis attributa. Amplius cognoſcit intellect⁹ hu
manus ꝙ ſi angelus/ ⁊ cætera ſubiecta/ habẽt poſſe in
ſe nãle ꝙ multo magis / ⁊ longe de⁹ hz cũ ſit ſubiectũ
cæteris nõ ſolũ altius/ ⁊ nobili⁹/ ſz altiſſimũ/ ⁊ nobiliſ-
ſimũ. vt pz ꝑ locũ maioris ad minus. Et angelus ẽt eſt
deducibilis ꝑ oia principia ⁊ regulas ei appropriata.
iſpe. n. hz naturalẽ bonitatẽ/ magnitudinẽ/ æternitatẽ/

ptātē/ſapientiā/ꝛ ſic de cæteris. Qui angelus ſic diffi/
niri pōt vꝫ. Angelꝰ eſt ſubſtātia intellectualis lōge val
de ſimilis deo. in eo qdē eſt natura bonificādi/magni/
ficādi/æternādi. ꝛc̄. ꝙ eſt qm̄ hꝫ ſua correlatiua eſſen/
tialia. vꝫ bonificatiuū/bonificabile/ꝛ bōificare. magni
ficatiuū/magnificabile/ꝛ magnificare. q̄ ꝑ ſcd̄am ſpēꝫ
regulæ C ſunt ſignificata. ꝛ in angelo eſt ēt maioritas.
pꝫ/quoniā eſt maior hoīe. ꝛ iō maiora/ꝛ altiora princi
pia cōueniūt. ꝛ alitiores regulæ ſimiliter reſpectu prin
cipioꝝ/ꝛ regulaꝝ/q̄ homini cōueniūt. ꝛ in hoc paſſu co
gnoſcit intellectus ꝙ ſi hō nō pōt vti potētijs aīæ ſine
organo corpali/nō ſeqꝛ́ per hoc ꝙ angelus nō poſſit.
ꝙ eſt/ quoniā potētia dr̄ æquoce/de potētia aīæ homi
nis: ꝛ de angelo. vnde angelus pōt ſuos cōceptus cō/
municare/ꝛ in nobis agere ſine organo corporeo ſibi
ꝓprie attributo. Inſuper in angelo eſt dr̄ia. pꝫ quoniā
ſuus intellectus/volūtas/ꝛ memoria diſtinguunt̄ īter
ſe. eſt ēt ī eo æqualitas intelligēdi/amādi/recolēdi/ra/
tiōe ſubiecti ſupræmi/ꝙ æqualiter eſt amabile intelli/
gibile/ꝛ recolibile. Amplius in angelo ē minoritas. pꝫ
quoniā eſt minor deo vnde prima intelligentia ē ma/
ior ſcd̄a/ꝛ ſcd̄a tertia/ꝛ tertia quarta/ꝛ quarta qnta/ꝛ
qnta ſexta/ꝛ ſexta ſeptima/ꝛ ſic ſucceſſiue vſqꝫ ad ītel/
lectū humanū q vlt ima/ꝛ infima intelligētiaꝝ eſt/q ē
extremū infra. ſicut deus eſt aliud extremū intelligen
tiarū ſupra. quare palā eſt ꝙ intelligētiæ mediæ ſunt
corpoꝝ cæleſtiū monicet. ꝓpter qđ vr̄ ſi in ordine na/
turæ eſt dare vnā intelligentiā q̄ nequaq̄ mouet cor/
pus cæleſte/nec ꝑ ſe/nec ꝑ aliud/neceſſe eſt vt deꝛ́ alia
ītelligētia/quæ moueat cælū ꝑ aliud/qđ eſt nō mouēs
niſi tanq̄ amatū/ꝛ deſideratū. ꝛ hæc ſufficiat de ange
lo. Cælū. n. vero hꝫ naturalē bonitatē/ magnitudinē/
ptātē/durationē/ ſapiētiā/ſiue ſcibilitatē/volūtatē/vir
tutē/v̄itatē/ ꝛ glīā ſuo mō. ꝑꝑ qđ ē ꝑ oīa pricipia/ꝛ re/

glas ꝺducibile. Q̄ō qdē cælū ſic ꝺefinit̄. Cælū ē primū corpus mobile in cuius eſſe nulla ē cōtrarietas. in cælo ſunt naturales appetitus/ ꝛ inſtinctus/ ꝛ cōſequēter motiuitas ſiue mobilitas ꝛ mouere. vi ꝛ meli⁹ ī ſe hꝫ motiuū/ mobile/ ꝛ mouere. ſine qb⁹ nō poſſet habere naturā infinitā/ ꝛ ꝑpetuā. ꝛ ꝓpterea eſt cā̄ efficiēs ꝓductiuaqꝫ hoꝝ inferioꝝ ꝑꝑ ꝙ in elementis quattuor ꝛ elemētatis oib⁹ ē agēs/ mouēs/ influēs/ nullāqꝫ paſſionē ab eis ſuſcipiēs. rōne ſuæ magnæ actiuitatis/ ꝛ motiuitatis/ cuius actiōe nihil repatit̄ ab extriſeco/ nec in ſe augmētū recipit/ nec ꝺiminutionē. ꝙ eſt/ qm̄ ꝯrioꝝ minime ē ſuſceptiuū/ ꝛ hꝫ naturalē ꝺominiū in elemētis/ ꝛ elemētatis. ex quo in eis cāt naturales motiōes/ ꝛ quattuor āni tēpora/ mēſes/ ſeptimanas/ ꝺies/ ꝛ horas. tonitrua/ fulgura/ pluuias/ vētū/ tærremotū/ mōſtruoſaqꝫ aīalia/ ꝛ eiuſmodi. ꝛ hoc facit qm̄ materia gn̄abiliū/ ꝛ corruptibiliū ē naturalr̄ obediēs ei lōge valde/ ꝛ cælū eſt in loco ſuo ſicut corpus in ſua ſupficie. ſ. infra ſuam ſuperficiē incluſiue/ ꝛ eſt cū tēpore. pꝫ/ quoniā ē infra æternitatē/ ꝛ tēpus eſt ei ꝓpriū. ꝛ ſic ſucceſſiue per oēs regulas interrogatiōis ꝓcedendū eſt ſuo mō. quoniā vero homo ē ſubſtātia cōpoſita ex anima intellectiua ꝛ corpore organico. rōne cuius compoſitionis ē ꝺeducibils per principia ꝛ regulas/ ſecundum ꝺuos modos vꝫ inquātū eſt intelligēs ꝛ inquantū eſt corpus organicū naturale. cuius ꝺiffinitio ē hæc. videlicet. Homo ē rōnale ꝺiſcurſibile. vel intelligēs per ꝺiſcurſum. in homine quidem ſcḋm ipſius eſſe principia ſunt ꝺuplicata. videlicet. ꝺuæ bonitates. ꝺuæ magnitudines. ꝺuæ ꝺurationes. ꝛ ſic ꝺe alijs ſuo modo. inſuper homo inter cætera generabilia ꝛ corruptibilia eſt generalior cæteris/ ꝛ ſublimior. propter quod homo ꝺicit̄ minor mūdus. vel homo eſt pars mundi maior. ꝛ ꝓpterea ꝺeducibilis eſt ſecundum ꝺuplicem modum. Quare ꝛc̄.

Imaginatiuũ ē deducibile ꝑ principia ⁊ regulas ſpeci/
ficæ ad imaginādũ imaginabile. ſicut in adamante ad
atrahēdũ ferrũ ad ſe. ꝙ qdē imaginatiuũ ſic diffinit᷑.
Imaginatiuũ eſt aīal ſenſuale. aut imaginatiuũ ē aīal
phantaſticũ / ſiue phantaſticās. Et ē qdē imaginatiuũ
etiā deducibile ꝑ principia ⁊ regulas / ex quibus intelle
ctus humanus habet de eo magnā notitiā / ⁊ de oībus
eis q̄ cōueniunt ipſi imaginatiuo. Imaginatiuũ quidē
ad ſe trahit ſpecies a rebus ſenſatis ꝑ ſenſus particula
res. ⁊ hoc facit cũ ſuis correlatiuis intrinſecis. q̄ ſunt
imaginatiuũ / imaginabile / ⁊ imaginari ꝑ ſecũdā ſpēm
regulæ C. Nāq; cũ imaginatiua ſit act⁹ / ⁊ ꝑfectio ima/
ginatiui. rōne cuius imaginatiuũ nō agit / niſi imagina
tiuũ. ⁊ cũ oīs imaginatiua ſit bōa / manifeſtũ ē / ꝙ ima/
ginatiuũ habet effectũ bonũ. ⁊ ſimiliter cũ ſit magna
manifeſte apparet ꝙ effectus imaginatiui ſit magn⁹.
⁊ ꝓpterea nos videmus imaginatiuũ imaginari ma/
gnũ montē / aut paruũ punctũ cũ paruitate. inſuꝑ eſt
durabilis ipſa imaginatiua. quare imaginatiuũ dura
bile eſt / ⁊ ſua obiecta durant / dũ ab eo obiectant᷑. quē/
admodũ durāt obiecta abſtracta in rōnali animali ꝑ
memoriā / extra imaginationē / ⁊ extra ſenſũ in brutis.
Et ſe habet imaginatiua ī brutis / ſicut ſe habet anima
rōnalis in homine. ſed anima rōnalis ꝑficit potētias
inferiores in homine. igit᷑ imaginatiua perficit in bru
tis. ⁊ habet imaginatiuũ ptātē. patet qm̄ Cæteræ po/
tētiæ animæ ſuæ imaginatiuæ obediunt. vz. ſenſitiuæ
vt palā ē in motu volũtario / ⁊ in cōcupiſcētijs. ampli⁹
imaginatiuũ eſt ſapiens. patet / qm̄ bruta habēt indu-
ſtriā ad viuendũ / ⁊ ad malũ euitandũ. vt capra q̄ lupũ
ſubterfugit ex naturali inſtinctu. ineſt etiā imaginati/
uo appetitus imaginandi phantaſma ꝑegrinũ in quo
quieſcit imaginādo illud. tñ actus eius aliqñ impedit᷑
a ſenſibus exterioribus / appræhēdētibus ſua obiecta.

vt a viſu qn̄ compræhendit colores/⁊ ab auditu voces/
⁊ ſonos ⁊c̄. Quoꝛū quodlibet impedit actū imaginati/
ui circa phantaſma ꝑegrinū. cā aūt huius ē qm̄ ſenſus
particulares ꝑfectius attingūt ꝓpꝛiū obiectū in ſentiē
do/ꝙ imaginatiuū in imaginādo. ⁊ in imaginatiuo nō
relucet ita coloꝛatū perfectæ ſicut in viſiuo. Imagina/
tiuū eſt virtuoſum/ga eius actus eſt virtuoſus. patet/
qm̄ attrahit ſpecies ſenſatoꝛū a ſenſibus: ponēdo illas
in ſuo imaginabili. ⁊ in eo characterizat eas. ⁊ eſt etiā
veꝝ. patet/qm̄ imaginat̄ veꝝ. ⁊ vere attingit ꝓpꝛium
obiectū/niſi impediat̄ ex dfectu oꝛganoꝝ ei ſeruiētiū.
Amplius imaginatiuū eſt gl'ioſum / ga eius ꝑfectio eſt
glorioſa. pȝ/qm̄ cauſat delectationē in ſuppoſito ima/
ginabili in quo eſt. ⁊ ē diſtinguēs. patet qm̄ agit diuer/
ſimode in ꝓpꝛium obiectū: recipiēdo diuerſas imagi/
nes. imaginatiuū eſt cōcoꝛdās. pȝ/qm̄ cōcoꝛdat ſubie/
ctum cū obiecto/⁊ obiectū cū ſubiecto. ⁊ cū cōtrarieta/
te imaginatiuū reſiſtit ſubiecto in quo eſt / obiectando
obiectū odibile/⁊ inappetibile. ſicut mater eſt imagi-
nās filiū moꝛtuū cū triſtititia. inſuper imaginatiuū eſt
pꝛincipiū efficiēs nihil extra ſe trāſmutans. ⁊ materiā
de ſenſitiuis faciēs ſpecies ſenſibiles abſtrahēdo ab eis
cū ſua imaginatiua. quæ eſt foꝛma/⁊ actus eius. rōne
cuius in obiectis quieſcit. Amplius imaginatiuū ē me
diū p ſuū ꝓpꝛiū actū inter ſenſitiuā potētiā / ⁊ intelle-
ctiuā in homine. ſed in bꝛutis ē extremū cum quo ſua
vita habituat̄. ⁊ eſt etiā cū ea finis in quo quieſcit. ⁊ eſt
obiectū ſuū imaginatū. ſiue phantaſma. Aliogn ima/
ginari nō eſſet eius actus ꝓpꝛius. inſuper imaginatiuū
habet maioꝛitatē. patet qm̄ obiectat magnū hominē/
aut maioꝛē illo/aut maximū illoꝝ/⁊ habet etiā æquali
tatē cū ſuis coꝛrelatiuis vt pȝ ꝑ ſcđam ſpēm regulæ C
deſignatis. qꝛ eſt/qm̄ niſi eſſent æqualia ꝑ eſſentiā non
poſſet ſe habere ad obiectū æqualiter/ ⁊ habet p̄terea

minoritatē. patet qm̄ pōt imaginari minorē hominē
cæteris. Et ſimiliter imaginatiuū eſt deducibile p oēs
ſpecies regularꝫ. vt patebit in tractatu vltimo / ꝛ lati⁹.
quare ꝛc̄. In ſenſitiuo aūt ſunt principia ꝛ regulæ pro/
priæ per quæ ipſum deducit̃ per modū ſpecificū. ꝙ eſt
qm̄ per viſum vnā hꝫ bonitatē diſtinctā a bonitate / ꝙ̄
hꝫ per auditū / ꝛ p tactū. ꝛ hoc maxime faciūt differen/
tiæ ꝓportiōis inſtinctus / ꝛ appetitus. ita vt tot ſint bo/
nitates ſpecie diſtinctæ / quot ſunt ſenſus particulares.
ꝙ quidem ſenſitiuū ſic diffinitur. Senſitiuū eſt animal
progreſſiuū vel mutās ſitū ex ſe. Et ꝓpterea eſt deduci
bile p oīa principia / ꝛ regulas. ꝙ ē. quoniā hꝫ bonitatē
p quā facit bonū ſentire / ꝛ p magnitudinē magnū ſen
tire. ꝛ p durationē durās. ꝛ ſic de alijs principijs ſuo
mō poſſumus dicere. ꝛ virtus ſenſitiua / ſiue ſenſitiuū
hꝫ ſuos correlatiuos eſſentiales. vꝫ. ſenſitiuū / ſēſibile /
ꝛ ſentire. ſine qbus eſſe nō pōt. ꝛ ſunt illa ex qbus com
munis ſenſus cōſtituit̃. Virtus ſenſitiua eſt potētia in
animato corpore. ratione cuius videt colores / audit ſo
nos / olfacit odores. guſtat ſapores. calidū / frigidū / ſic/
cū / humidūq; ſentit / atq; durū / molle / aſperū / ꝛ lene.
ꝛ hꝫ hæc virtus ſuū obiectum in alio. vt color niger in
coruo. ꝛ albedo in niue. ꝛ ſapor in mixto. Et habet etiā
virtus ſenſitiua p ſenſū cōmunē relatiuos cōmunes. ꝛ
p particularē particulares. vt p viſū. viſiuū / viſibile /
ꝛ videre. ꝛ auditiuū / audibile / ꝛ audire / p auditū. ꝛ ſic
de aliis tribus ſenſibus ſuo mō. eſt aūt ſenſitiua in ve/
getabili cōplātata atq; inexa ſicut vegetatiua in ele/
mētato. eſt aūt ſenſitiua corpis viuētis aīalis pfectio ꝛ
actus. rōne cuius aīal ſentit p tactū / ꝛ cætera ſua obie/
ctat. ꝛ ſic de cæteris oībus regulis ſuo mō dicēdū ē. In
vegetatiuo ſimilr̃ ſunt regulæ qbus ſpecifice ꝺducit̃.
nāq; plātæ agūt per ſuas ſpēs in qbus ſunt. piper. n. ꝛ
roſa ſcdm̄ ꝓpriā ſpēm agunt. ꝛ ſimiliter liliū. quare

pꝛincipia vegetatiui ſunt materialioꝛa pꝛīcipijs ſenſi-
tiui. ⁊ pꝛincipia ſenſitiui pꝛincipijs imaginatiui. ꝙ eſt/
nāq; pꝛincipia inferioꝛa ſunt magis terrea pꝛincipijs
ſuꝑioꝛibus. ⁊ diffinit̃ aūt vegetatiuū ſic. Vegetatiuū ē
coꝛpꝰ animatū ꝑ ſe nutribile. Vegetatiuū aūt ē bonū/
qm̄ a bonitate bonificat̃/ ⁊ ꝓpterea bonā facit trāſmu-
tationē in nutrimēta/ ⁊ nutritionē/ atq; gñationē/ ſimi
lis eius in ſpecie. ⁊ per hoc ꝙ compꝛæhēdit omne ve-
getans/ eſt magnū. ꝙ eſt/ quoniā vegetatiua ꝗ eſt eius
actus/ cōplātata eſt ī eo/ ⁊ hꝫ durationē ꝓpter ꝑmanē-
tiā in ꝓpꝛio ſubiecto ſuo mō. Et ſic de alijs pꝛincipijs
cōbinationē facito. Inſuꝑ ꝗrit̃ verā vegetatiuā ſit cui
rñdendū eſt affirmatiue/ aliogn nullū aīal/ eſſet nutri
bile. ⁊ ſi ꝗrat̃/ qd eſt vegetatiuū: rñdēdū eſt per ſuā ꝓ-
pꝛiā diffinitionē ut ſupꝛa. ⁊ ſi ꝗrat̃ de ſuo abſtracto ꝙ
eſt ipſa vegetatiua. rñdēdū eſt ꝙ ipſa eſt actus ⁊ perfe
ctio coꝛpoꝛis viuētis. rōne cuius coꝛpus viuēs nō agit
niſi ſimile ſibi/ in genere/ vel ſpecie. vel ꝙ ipſa eſt potē
tia animæ rōne cuius coꝛpꝰ Phyſicū nutrit̃/ ⁊ auget̃.
⁊ vnum in ſpecie cōſeruat̃. ⁊ hꝫ hæc vegetatiua ſuos
coꝛrelatiuos eſſentiales ex qbus hꝫ eſſe/ ⁊ oꝑari. vꝫ ve
getatiuū/ vegetabile/ ⁊ vegetare. ⁊ hꝫ ſuū fundamētū
elementatiuo. ⁊ ipſa eſt fundamētū ſenſitiuæ. Quare
interrēpto vegetatiuo interimit̃ ſenſitiuū. ⁊ iterrēpto
elemētato interimit̃ vegetatiuū. vegetatiua qdē cuꝫ
ſemine ſuū ꝓpereat ſimile in ſpē/ vel cū alio ſupplente
vicē ſeminis. ⁊ ſicut exēplificatū ē de ſpēbus regulæ C
ita exēplificādum eſt de cæteris regulis. Quare ⁊c̄. In
elementatiuo qdē ſimiliter ſunt pꝛincipia/ ⁊ regulæ. q
bus ēt deducit̃ ſub quo ml̄ta diſtinguunt̃/ ſpē cōtēta/
vt auꝝ/ argētū/ ⁊ cætera metalla/ ⁊ lapides/ ⁊ ſilia his.
ꝙ elemētatiuū ſic diffinit̃. Elemētatiuū ē coꝛpus phy
ſicū in eſſe cuiꝰ eſt pꝛimaꝝ qualitatū refractio. Eleme-
tatiuū eſt bonū. pꝫ/ quoniā bonū elementatum facit.

verbĩgrã. bonũ aurũ. bonũ argẽtũ. bonũ ignẽ: ⁊ simi
liter eſt magnũ q̃m facit magnũ montẽ | magnũ ignẽ |
⁊ huiuſmodi. elemẽtatiuũ eſt pmanens q̈ facit lapidẽ
pmanentẽ. ⁊ ſic dicendũ eſt de alijs principijs mõ ſuo.
Cuius abſtractũ eſt elemẽtatiua q̃ eſt virtus ſiue potẽ
tia formæ elemẽtalis. rõne cuius vnũ elemẽtũ agit in
aliud. ⁊ ſic omnia inſunt vnicuiq; mixto licet non ſcđm
vnã æqualitatẽ. ſed ſub certa actione | ⁊ paſſiõe | ex qb⁹
cauſant̃ corpa ſpẽ diſticta. vt ignis. aer. aqua ⁊ terra.
ex partibus quoꝝ cõſtãt omnia mixta. vt aurũ. argen-
tũ. lapis. lignũ. ⁊ huiuſmodi. Et habet in ſe ſuos corre
latiuos. ſine qbus eſſe non põt. vz. elemẽtatiuũ | elemẽ
tabile | ⁊ elemẽtare. ⁊ vnoquoq; elemẽto eſt inſtrumẽ-
tũ, quo elemẽtata cõtra opant̃ ad inuicẽ. ⁊ habet ĩ eis
poſſe alterãdi. indurãdi. purificãdi. ⁊ huiuſmodi. con-
ſtat aũt elemẽtatiuũ de prima forma | ⁊ de prima ma-
teria. q̃ oium reꝝ naturaliũ ſunt prima principia vni-
uerſalia: ⁊ prima | ⁊ intrinſeca elementa. ⁊ deriuat̃ ele-
mẽtatiuũ ab elemẽtãdo elemẽtata p ,ppriã mareriã.
⁊ per ,ppriã formã | ⁊ ſi quærat̃ elemẽtatiuũ cuius eſt |
rñdendũ eſt ipſum eſſe naturæ elementalis ⁊c̃. Inſtru-
mentatiuũ cõtinet ſub ſe duo genera inſtrumẽtorũ | vz
naturale | ⁊ artificiale. naturale aũt diuidit̃ ſcđm ſpiri-
tualitatẽ | ⁊ corporalitatẽ | ⁊ in virtutẽ | ⁊ vitiũ. gen⁹ ṽo
virtutũ ſub ſe cõpræhẽdit ſpecies moralitatis oẽs. vt
ſunt iuſtitia | prudẽtia | fortitudo | tẽperãtia | liberalitas |
magnificẽtia | magninimitas | mãſuetudo. veritas. au-
trapolia. affabilitas ⁊c̃. ſʒ genus vitioꝝ ſub ſe oẽs ſpẽs
vitioꝝ cõprẽhẽdit. Inſtrumẽtũ vero corpale in duo di
uidit̃. vz in eſſentiale | ⁊ accidẽtale. eſſentiale | vt ocul⁹ |
manus | ⁊ hmõi. accidentale inſtrumẽtũ eſt ſicut calidi
tas. frigiditas. ⁊ ſimilia his. Cætera ãt iſtrumẽta | ſiue
cætæra ſpecies inſtrumẽtalitatis reperiunt̃ in capitu-
lo lr̃æ K. Inſtrumentatiuũ vero ſic deſcribit̃. Inſtru-

mẽtatiuũ eſt habitus cũ quo aíal moraliter viuit/ aut vitioſe. ⁊ talis habitus aut ẽ inſitus a natura. vt in bru tis. aut acqſitus vt in hoie. Inſtrumẽtatiua. n. eſt pfe-ctio/ ⁊ actus inſtrumẽti. rõne cuius inſtrumentũ ſiue in ſtrumentatũ nõ agit niſi aut uirtuoſe/ aut vitioſe. mo raliter qdẽ dico agere dupliciter p naturã/ vt in ſerpẽ te prudẽtia. ⁊ i leone magnanimitas. aut p acqſitiõeꝫ vt iuſtitia. prudentia. fortitudo. tẽperãtia. fides. ſpes. caritas. patiẽtia. pietas. magnanimitas. liberalitas. q̃ oẽs ſunt habitus in homine acqſiti p legẽ naturæ. ⁊ p-pterea hõ ſeparatus a lege naturæ eſt peſſimũ oium animaliũ. ⁊c̃. Priuationes aũt iſtaꝝ virtutũ ſunt vitia. vt in iuſtitia. auaritia q̃ eſt priuatio liberalitatis. ⁊ gula q̃ eſt priuatio ſobrietatis. ⁊ luxuria/ q̃ eſt priuatio caſti-tatis. ⁊ ſupbia/ q̃ eſt priuatio humilitatis. ⁊ ſic de alijs ſpeciebus vitioꝝ. quoꝝ diffinitiones relinquunt̃ breui-tatis huius operis gratia. Quare ⁊c̃.

DE APPLICATIONE.

APplicatio in hac doctrina trifarie/ tribuſq; modis fit. q; ẽ/ nãq; applicat̃ interdũ impli citũ ad explicitũ. aut abſtractũ ad cõcretũ. aut quæſtio ad locũ ſuũ. exẽplũ primi/ ſiue primæ applicationis eſt/ qñ termini qõnis ſunt impli-citi/ ⁊ applicent̃ ad terminos explicitos huius doctri-næ. verbigrã. vel deus ſit/ vel angelus/ vel hõ. ⁊ ſic de cæteris ſubiectis q̃ applicant̃ ad bonitatẽ/ ad magnitu dinẽ/ ad pmanẽtiã/ ad ptãtẽ/ ⁊ ad cætera prima huius ſapientiæ principia. eſſe deũ. eſſe angelũ. eſſe cælũ. eſſe hominẽ. eſſe imaginatiuũ. eſſe ſenſitiuũ. ⁊ ſic de cæte-ris. exemplũ ſcdæ applicatiõis ẽ qñ termini quæſtiõis abſtracti applicant̃ ad ſuos cõcretos. verbigrã. boni-tas ad bonũ/ magnitudo ad magnũ/ duratio/ ſiue pma nentia ad pmanẽs/ ſiue æternitas ad æternũ/ ⁊ deitas ad deũ/ ⁊ angelicitas ad angelũ/ ⁊ cælicitas ad cælum/

⁊ homeitas ad hominē / ⁊ color ad coloratū applicat᷑. ⁊
ſic de aliȷs ſuo mō. Et ſemꝑ inſpiciēdū eſt ꝑ quē modū
ſe habeat termini abſtracti ad cōcretos ꝑ principia de
ducti ad regulas. ⁊ notādū eſt ꝑ̄terea ꝙ tertius modus
applicatiōis in nouē ſpēs diuidit᷑. quaꝝ prima ē circa
primā figurā. ⁊ ſcðā circa ſcðam figurā. ⁊ tertia circa
tertiā. ⁊ quarta circa quartā figurā. ⁊ q̄nta ſpēs appli-
catiōis q̄ōnis ad locū ſuū. ⁊ circa cōbinationem princi-
pioꝝ ⁊ regulaꝝ. ſexta eſt circa regulas. ſeptima ē circa
nouē ſubiecta. octaua ſpecies applicatiōis q̄ōnū ad lo-
cū ſuū / ē circa q̄ditates / ſiue hec heitates cētū formaꝝ.
⁊ nona ſpēs ē circa q̄ōnes ipſas. in q̄bus tñ̄ notādū ē ꝙ
ſcðm modū q̄ōnū / vel q̄ōnis applicāt᷑ termini ſcðm ꝙ
cōpetūt eis / verbigr̄a. ſi materia q̄ōnis figuræ primæ
cōpetit ad ei applicemus ad eā. vt ſolutio q̄ōnis i textu
ipſius figuræ tali modo affirmādo / vel negādo textus
ille remaneat illæſus. ⁊ ſicut exēplificauimꝰ hoc de pri
ma figura / ita exiſtimes nos exemplificaſſe de cæteris
ſuo modo. ⁊ hæc ſufficiant de applicatione / breuitatis
gratia. Quare ⁊c̄.

TRACTATVS TERTIVS ET VLTIMVS EST DE MEDIO AD FINEM QVAESITVM IN HAC SAPIENTIA. ET PRIMO DE QVIDITATIBVS FORMARVM.

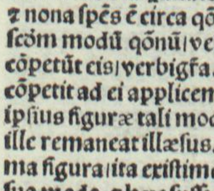
Voniā q̄dez naturæ gñ̄abiliū ⁊
corruptibiliū ineſt prio ſegre-
gare ꝑtes cuiuſlibet corrupti-
bilis. ſcðo aggregare ꝑtes cu-
iuſlibet generabilis / vt maniſe
ſtū ē in omni gñ̄atiōe / ⁊ corru-
ptiōe. quoꝝ cāæ ſunt lis / ⁊ ami
citia. lis. n. in rebus ē cā denu-
dationis formarū a ſubiecto. ⁊
amor eſt cā vnionis ipſaꝝ cū eo. illud. n. ꝙ amor gñ̄at /